

Humorstilar, Emotionell Perception och Kön –
Vem skrattar mest och vem skrattar sist?

Angelica Månsson

Handledare: Georg Stenberg
D-uppsats i Psykologi VT 2007
Institutionen för beteendevetenskap
HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD

Humour styles, Emotional Perception and Gender – Who laughs the most and who laughs last?

The main aim of this research was to investigate four humour styles, affiliative, self-enhancing, aggressive, and self-defeating humour, and compare these with emotional perception. Forty-eight persons took part in the research, 27 women and 21 men living in the southern part of Sweden. Two humour tests were used: the Humour Scale Questionnaire – HSQ, with 32 items, and a newly composed video test, assembled after pilot testing from 26 video clips, the Humour Video Questionnaire – HVQ. To measure perception and interpretation of emotion, the revised version of the ‘Reading the Mind in the Eyes’ Test was used. In the HVQ, women appreciated self-defeating humour more than men did. Appreciation of aggressive humour in HVQ unexpectedly correlated with perception of emotions but positive humour style, in HSQ, also correlated with perception of emotions. Overall women tended to appreciate humour more than men did.

Keywords: Humour appreciation, humour styles, gender differences, emotional perception

Humorstilar, Emotionell Perception och Kön – Vem skrattar mest och vem skrattar sist?

Studiens syfte var att undersöka fyra humorstilar, vänskaplig, självförstärkande, aggressiv och självkritisk humor, och deras samband med emotionell perception. Fyrtioåtta personer deltog, 27 kvinnor och 21 män, bosatta i Sydsverige. Två humortester användes, Humor Scale Questionnaire – HSQ, med 32 item och ett nykomponerat videotest, utprovat i ett pilottest, innehållande 26 videofiler, Humor Video Questionnaire – HVQ. Som mått på känsloläsning användes The revised version of the 'Reading the Mind in the Eyes' Test. I HVQ uppskattade kvinnorna självkritisk humor mer än männen och de som uppskattade aggressiv humor i HVQ läste av känslor bättre och de med positiv humorstil i HSQ avläste även de känslor bättre. Studien fann också att kvinnorna uppskattade humor överlag mer än männen.

Keyword: Humour appreciation, humour styles, gender differences, emotional perception

Kvinnor har inget behov av ett sinne för humor eftersom de har färre starka känslor att tränga bort, hävdade Freud 1905, refererad i Hay (2000). Nu 100 år senare vet vi bättre. Att kvinnor inte behöver ha ett sinne för humor för att tränga bort starka känslor, har han visserligen rätt i. Men visst både behöver och har kvinnor ett sinne för humor. Humorundersökningar över hela världen kan bevisa detta.

Lampert och Ervin-Tripps (2006), undersökning av humor om retsamma och självriktade skämt bland män och kvinnor är ett exempel utav många. De kom bland annat fram till att män i grupp tenderade att använda en humor med mycket retsamma skämt mellan varandra och att kvinnor i grupp hade en mer självriktad humor. Kotthoff (2006), fann i sin undersökning att det är en stor skillnad i hur kvinnor använder sin humor, de kvinnorna som undersöktes använde sin humor exempelvis till att dela med sig av erfarenheter och värderingar genom skämt och anekdoter som resulterade i att gruppen höll ihop.

Martin et al (2003), menar att humor kan beskrivas som positiv eller negativ, med två undergrupper till var och en av dem. De två, tillhörande den positiva stilen, kallar de för Affiliative och Self-enhancing humor, fritt översatt till svenska: Vänskaplig och Självförstärkande humor. Dessa två stilar är, enligt Martin et al. (2003), besläktade med psykologiskt välmående. De två negativa stilarna som är raka motsatsen till psykologiskt välmående, kallar de för Aggressive och Self-defeating humor, fritt översatt till svenska: Aggressiv och Självkritisk humor.

Humorstilar

1) **Vänskaplig humorstil** Personer med denna humorstil, i högre grad än de andra tre stilarna, berättar roliga, spontana och vitsiga skämt för att roa andra. Genom att avvärja och öka sammanhållningen mellan människor använder de en humor som inte är fientlig utan en humor som är mer bekräftande av självet och av andra. De tar inte sig själva på så stort allvar, de berättar gärna roliga saker om sig själva men behåller trots det sin värdighet. Denna humorstil är sammanfattningsvis en mellanmännisklig positiv social humor.

2) **Självförstärkande humorstil** innefattar en stil där människor har ett humoristiskt sätt att se på livet. De blir ofta roade av motigheter i livet där de kan behålla ett humoristiskt perspektiv även när det är stressigt. Denna positiva stil är mer inåtpsykisk än mellanmänsklig.

3) **Aggressiv humorstil** som är den ena av de två negativa stilarna, innefattar sarkasm, förlöjligande, retsamhet, att narras, göra till åtlöje, trycka ner och så vidare av andra människor. Människor som manipulerar genom underförstått hot om åtlöje i sin humor ingår också här liksom rasistiska eller sexistiska skämt. Denna humorstil innebär också ett tvångsmässigt uttryck av humor där personer finner det svårt att motstå det impulsiva i att säga roliga saker oavsett om de stöter bort eller skadar andra på grund av det. Personerna tar ingen hänsyn till den tänkbara påverkan denna slags humor kan ge.

4) **Självkritisk humorstil**, den andra negativa stilen, är en överdrivet självkritisk humor som används i försök att roa andra genom att säga eller göra roliga saker i försök att ställa sig in och få bekräftelse från andra. Personer med denna stil låter sig även vara en källa för andras humor och skrattar med när de förlöjligas eller nedvärderas. Människor som ligger högt på denna skala kan ses som mycket roliga eller vitsiga eller lite clownaktiga men trots det så är det ett behov av känslor eller låg självkänsla som troligen ligger bakom användandet av denna humorstil. Martin et al (2003) menar att användandet utav dessa fyra stilar inte alls behöver vara medveten, utan den stil man har eller använder kan vara undermedveten.

Dessa humorstilar har lagt grunden till en mångdimensionell humorskala som mäter hur människor använder sin humor i det dagliga livet. Martin et al. (2003) fann i utvecklingen av denna humorskala (Humor Scale Questionnaire – HSQ) att de olika stilarna hade vissa relationer med olika stämningsslägen och personlighetsdrag enligt femfaktorsmodellen. Vänskaplig humor hade starka samband med Extroversion och Openness to Experience och den hade även samband med bland annat självkänsla och välmående, men även negativa samband med dåligt humör, depression och oro. Självförstärkande humorstil hade bland annat samband med gladlynthet, psykologiskt välmående och med Extraversion och Openness men hade negativa samband med Neuroticism. Den Aggressiva humorstilen hade samband med fientlighet, aggressioner och allvarsamhet, den hade även negativa samband med Agreeableness, Conscientiousness och Neuroticism. Den sista humorstilen, Självkritisk, hade även den samband med Neuroticism men även med depression, oro, dåligt humör och var negativt relaterad till självkänsla och närhet.

Yip och Martin (2006) kom fram till att humor, om än på ett komplext sätt, har vissa samband med sociala kunskaper och emotionell intelligens (EQ). De fann bland annat att aggressiv och självkritisk humorstil har negativa samband med emotionell perception, som är en av aspekterna i EQ. Med andra ord har personer med den humorstilen svårare för att avläsa eller upptäcka andras och egna känslor. I tidigare HSQ undersökningar (Kalliny et al. 2006, Kazarian & Martin 2004, Yip & Martin 2006, Saroglou & Scariot 2002, och Martin et al. 2003) har det visat sig att män har signifikant högre medelpoäng i aggressiv humorstil än kvinnor, oavsett vilket land det gäller. På dessa grunder bygger denna studie sin första hypotes, att män har en mer aggressiv humorstil än kvinnor, eftersom de föregående undersökningarna dragit slutsatsen att detta resultat är tvärkulturellt.

Saroglou och Scariot, (2002), Kazarian och Martin (2004), Martin et al. (2003) fann även att männen hade en mer självkritisk humorstil än kvinnorna. Vilket är ett överraskande resultat, som Saroglou och Scariot (2002) skriver i sin artikel; självkritisk humor har samband med neuroticism, som är mer vanligt hos kvinnor, de har refererat till Feingold, (1994). Trots detta antar denna undersökning hypotesen att kvinnor har en

mer självkritisk humorstil än män, med anledning av Lamperts och Ervin-Tripps (2006) fynd, att kvinnor använder en mer självriktad humor. Martin et al. (2003) och Kalliny et al. (2006) fann också att män överlag hade högre medelpoäng i genomsnitt på alla fyra humorstilar, att de använder *mer* humor överlag än kvinnor, vilket Kalliny et al. (2006), föreslår är ett tvärkulturellt mönster.

Vidare hade denna undersökning även hypotesen att positiv humorstil, både vänskaplig och självförstärkande humorstil, korrelerar positivt med emotionell perception. Vidare antas också att negativ humorstil, aggressiv och självkritisk, korrelerar negativt med emotionell perception, vilket vore i enlighet med Yip och Martins (2006) resultat, att personer med aggressiv humorstil har sämre emotionell perception.

Känsloavläsning

Theory of mind är en automatisk funktion hos människor skriver Gallagher och Frith (2003). I den ingår bland annat kunskapen att kunna läsa av andras kroppsspråk, att kunna attribuera känslor till andra människor, nästan som om man läser av deras tankar, något som även Baron-Cohen et al. (2001) säger. Baron-Cohen et al (2001) har arbetat fram ett test för att kunna mäta den första delen i Theory of mind, att kunna attribuera till andra människors mentala läge; att läsa av känslor hos andra. Testet har visat sig vara ett bra experimentellt sätt att mäta sociala egenskaper. De fann att kvinnor hade högre medelpoäng än män i denna kunskap, men det gav inga signifikanta könsskillnader. Söderstrands (2006) undersökning på svenska personer fann även den medelpoängskillnader mellan könen: kvinnor hade högre medelpoäng. I andra undersökningar som använt sig av Baron-Cohens et al.s känsloavläsningstest verkar man inte ha tittat på könsskillnader utan undersökt grupper av människor med psykiska handikapp så som schizofreni (Keleman et al. 2005) och psykopati (Richell et al. 2003). De har i båda fallen jämfört med människor utan psykiska handikapp och funnit att dessa hade högre medelpoäng än patientgrupperna. Denna undersökning antar hypotesen att kvinnor skulle vara bättre på att avläsa andras känslor än män i Baron-Cohen et al.s (2001) test.

Studiens syfte

Att undersöka vad humor är, är inte syftet med undersökningen, syftet är att undersöka de olika humorstilar som beskrivits tidigare och jämföra dessa stilar med emotionell perception, eftersom humor och emotionell intelligens är sociala förmågor. Huvudhypoteserna i studien: positiv humorstil (vänskaplig och självförstärkande humorstil) korrelerar positivt med emotionell perception, och: negativ humorstil (aggressiv och självkritisk humorstil) korrelerar negativt med emotionell perception. Vidare vill studien även undersöka om kvinnor är bättre på att avläsa andras känslor, emotionell perception, bättre än män. De två sista hypoteserna handlar om humorstilarna och könsskillnader. Män har en mer aggressiv humorstil än kvinnor eftersom denna skillnad har återfunnits i flera kulturer och studien antar också att kvinnor har en mer självkritisk humorstil än män, eftersom kvinnor tenderar att använda en mer självriktad humor, så som Lamperts och Ervin-Tripps (2006) fynd visade. Studien ville även testa om det gick att mäta humorstilarna på ett litet annorlunda sätt genom att använda en videobaserad humorskala med svensk humor, som var indelad i de olika stilarna på ett liknande sätt som Martin et al.'s (2003) HSQ.

Metod

Deltagare

Totalt deltog 48 personer i undersökningen, 27 kvinnor och 21 män i åldrarna 18 till 54 år, från södra Sverige, Skåne och Blekinge, som alla deltog frivilligt. Medelåldern för gruppen var 32 år SD = 8,66. Ingen ersättning för medverkan tilldelades deltagarna.

Material

Ett pilottest genomfördes för att få fram en humorvideoskala där deltagarna uppger vilka preferenser de har och därmed indirekt anger sin humorstil. 10 personer ingick i pilottestet där de fick bedöma sammanlagt 67 humoristiska videofiler. Pilottestet var indelat i två grupper med 5 personer i varje. Första gruppen med 5 deltagare, 3 kvinnor och 2 män i åldrarna 20 – 37år, fick titta på 51st videofiler. Varje person fick instruktionerna att de skulle läsa om de olika humorstilarna Vänskaplig (P1), Självförstärkning (P2), Aggressiv (N1) och Självkritisk (N2), så som de beskrivits i inledningen, sedan titta på videofilerna en och en och göra bedömningen vart videofilerna hörde hemma, efter eget tycke, efter varje enskild humorvideofil. De uppmanades att se endast ett fåtal videofiler i taget och gärna läsa om humorstilarna igen. Korta humorvideofiler (mellan 19 och 55 sekunder) valdes för att inte göra försöket för tidskrävande. En annan aspekt var också att snabbt levererade skämt skulle vara lättare att bedöma både för pilotgruppen och för försöksdeltagarna. Alla humorvideofilerna innehöll endast svensk humor, hämtad från svenska program såsom; Hipp hipp, Hjälp!, Galenskaparna, Stockholm live, Anders och Måns. De flesta filerna var ståupp-komedi med blandade artister. Olika humorgenrer med både manliga och kvinnliga artister var representerade för att få en bredd i humorn. Svensk humor användes av den anledningen att testet skedde i Sverige och för att inte eventuella översättningar skulle påverka testet. De videofiler som en majoritet i pilotgruppen klassificerade på samma sätt valdes att tas med i HVQ. Eftersom det var svårigheter att få fram videofiler till stilarna P2 och N2 fick en ny pilotgrupp titta på 16 nya videofiler, även denna grupp med 5 personer, 2 kvinnor och 3 män i åldrarna 20 – 35år. Proceduren och instruktionerna var desamma för denna pilotgrupp. Slutprodukten av pilottestet blev 26 humorvideofiler med indelningen: 6 humorfiler i vardera humorstil P1 och N1, 7 humorfiler i vardera humorstil P2 och N2. Eftersom pilotgrupperna hade svårast att bedöma och tolka N2 och P2 stilarna, valde undersökningen att ta med fler utav dessa stilar för att eventuellt stryka någon i bearbetningen.

Här följer ett litet urval av de humorvideofiler som använts i HVQ, en från varje humorstil är beskriven.

Aggressiv humorstil (N1) – Ståuppkomikern David Batra, en skånsk indie. ”Du vet den här sura tanten i SAS incheckningen: ”Har du packat väskan själv?” Du vet man är lite pirrig man ska ut och flyga så man svarar: ”Nä jag vet inte. Nä du, jag hade stressigt så jag bad en kille från Palestina å packa den! Mulla nånting hette han eh öh Han bad mig transportera en väckarklocka”. Du vet den här SAS damen hon blev så jävla sur så hon bara: ”Sluta busa nu, det är inte roligt njänjännjännä... Se mig i ögonen unge man!” Dom har ingen humor på Arlanda överhuvudtaget. Så jag tänkte det här är fel plats att stå o skoja på, på Arlanda, så jag, tillslut, tog jag ju av mig Burkan.”

Vänskaplig humorstil (P1) – Parodi på Melodikrysset, ur programmet ”Hipp hipp”. Ja det här var ju ett stycke ur musikalen Dream girls som handlade om the Supremes och Diana Ross och Diana det är ju jaktens gudinna och i Värmland där pågår

ju älgjakten under oktober månad och den spelare i Boltic vi sökte det var då Pinnen Ramström och då är det alltså stafett som ska in på vägrätt fem.

Självkritisk humorstil (N2) – Ståuppkomikern Ann Westin, en singel kvinna i 50års åldern från Göteborg. ”Nä, men jag måste få berätta nånting för er som är fantastiskt, ni vet jag firar snart, SILVERSINGEL, 25år”, och nu sitter ni och undrar: Nämen hur har hon lyckats med DET då!? ”Det ska jag be att få tala om; jag är jävligt ELAK, jag har inga gemensamma intressen med NÅGON, å jag HATAR skogspromenader. SÅ håller man sig silversingel!

Självförstärknings humorstil (P2) – Ståuppkomikern Peter Wahlbeck, från Halmstad ”Nä, jag bor ju mycke´ på hotell, man ligger för sig själv man är ensam och reser, man vill kolla på en vuxenfilm, det går ju inte i Sverige längre. Det är förbjudet med vuxenfilm på hotell, vi lever i en sån moralpanik, ”Nää det är porrfritt hotell”, så här va, man får inte vara vuxen för sig själv längre, nä. Jo en del, en del har ju vuxenfilm men det är ett jävla krångel, du ska ringa till receptionen och få nått kontrollnummer, du ska knacka in en nån kod, ringer å snackar. Receptionen ringer liksom sån där kreditupplysning UC såna där, ”Har han rätt å kolla på vuxenfilm?” De liksom går igenom dina... ringer kronofogden, liksom mekanismer, byråkrati som sätter igång, helt fruktansvärt! I Köpenhamn på fjärrkontrollen dom har fattat det, där står det bara, på fjärrkontrollen, bara: Runkeknapp!”

I HVQ enkäten skulle deltagarna titta på de 26 humorvideofilerna framtagna i pilottestet och bedöma var och en av dem efter om det var deras humortyp eller ej. Svaren angavs på en Likert skala 1 – 6, där 1 stod för: Nej, den var verkligen inte min typ av humor och 6 stod för: Ja, den var verkligen min typ av humor. Någon mittpunkt fanns ej för att undvika att få neutrala svar. Poängbedömningen skedde efter varje enskild videofil och skrevs ned på en förtryckt svarsblankett. Videofilerna fick inte spolas fram, men däremot fick deltagarna titta på dem mer än en gång om de inte uppfattat vad som sades eller skett. Hörlurar för bästa ljudupplevelse och för att inte bli störda av ljud runtomkring, användes. Videofilerna spelades upp på en bärbar dator med Windows Media Player. Deltagarna fick titta på filerna enskilt av den anledningen att de inte skulle bli påverkade av andras kommentarer eller skratt eftersom det var den egna uppfattningen och tyckandet de skulle svara utefter.

För att mäta deltagarnas kunskap i att avläsa andras känslor användes Baron-Cohen et al. (2001), “The revised version of the ‘Reading the Mind in the Eyes’ Test”. I detta test, som denna undersökning kallar för ögontest, skulle deltagarna bedöma 36 ögonbilder, en ögonbild i taget, efter vad de trodde personen tänkte eller kände. Till varje ögonbild fanns det fyra stycken beskrivande ord varav ett av orden var rätt. Se exempel Figur 1 och Figur 2. Svaret skrev deltagaren ner på en svarsblankett med bokstaven A, B, C eller D. Till alla ord fanns det en ordlista med ordförklaringar som deltagaren hade tillgång till under hela testningen (se appendix A). Alla bilder och ord är tagna ur den svenska versionen av Baron-Cohen et al. (2001). Den svenska versionen är framarbetad av Söderstrand (2006) och laddades ner ifrån <http://217.158.75.171/arc/default.asp>.

Exempel på ögonbilder och tillhörande ord, rätt ord är fetmarkerad



A: Lekfull B: Tröstande C: Irriterad D: Uttråkad
Figur 1.



A: Livrädd **B: Orolig** C: Arrogant D: Besvärad
Figur 2.

HVQ enkäten, beskriven ovan, är grundad på Humor Scale Questionnaire – HSQ som är framarbetad av Martin et al, (2003). Den, HSQ, bestod av 32 frågor, 8 frågor x 4 humorstilar, tidigare beskrivna i inledningen. Varje fråga besvarades på en Likert skala med siffrorna 1 – 6, där 1 stod för Instämmer inte, starkt, och 6 stod för: Instämmer, starkt. Någon mittpunkt fanns inte för att undvika neutrala svar. Frågorna översattes från engelska till svenska och de engelska frågorna hämtades ur Martin et al, (2003). Varje fråga besvarades genom att ringa in den siffra som överensstämde med vad försöksdeltagaren själv ansåg vara rätt för honom eller henne, enkäten se appendix B.

Procedur

De flesta av deltagarna, ca 70 %, blev testade i ett tyst grupprum på Högskolan i Kristianstad (HKR) under maj månad 2007. Övriga deltagare (även dessa testades under maj månad 2007) testades genom ombud, på annan ort i Skåne och Blekinge. Ombuden fick instruktioner hur de skulle utföra testerna på deltagarna. Deltagarna som testades på HKR, kom till grupprummet på förutbestämd tid efter att ha blivit tillfrågade om de ville medverka i ett humortest. Under själva testningen var det aldrig mer än tre personer i rummet, två deltagare och försöksledaren, men de testades ändå var för sig. Om deltagarna ville så gick försöksledaren ut när testerna utfördes. Alla fick instruktioner och information både muntligt och skriftligt inför varje enkät och tillhörande uppgift. Tre enkäter besvaras, varje enkät gjordes utan vetskap om vad som skulle göras efteråt, de fick heller ingen information om att humortesterna var indelade i olika humorstilar för att inte påverka deras svar. Det första deltagarna svarade på var kön och ålder, sedan följde HVQ, de andra två enkäterna besvarades efter motbalanserad ordning. Den medverkandesiffrorna de hade stod för vilken ordning de skulle utföra de två sista enkäterna i, ojämn siffra svarade på HSQ först, sedan på Ögonenkäten och de med jämn siffra i omvänd ordning. De tre enkäterna tog i

genomsnitt 35 minuter per person att besvara. Efteråt följde en debriefing och de som ville, fick reda på hur många rätt respektive fel de hade på ögontestet. Alla blev dessutom tillfrågade om de var intresserade av slutresultatet, då de fick ange sin mailadress.

Databearbetning

Två items plockades bort från HVQ, ett item i Självförstärkning humorstil och ett item i Aggressiv humorstil, då Cronbachs alfa var för låg, resultatet på den slutgiltiga skalans Cronbachs alfa är redovisad i resultatdelen. Fyra variabler skapades utifrån HVQ och fick namnen: HVQP1 Vänskaplig humor, HVQP2 Självförstärkningshumor, HVQN1 Aggressiv humor och HVQN2 Självkritisk humor. Enkätens svarsskala 1 – 6 lades ihop och delades med så många items som fanns i varje HVQ humorstil. Exempel: Videofilnummer $(1+4+8+23+26)/5$ detta gav en genomsnittspoäng på varje variabel och deltagarperson.

I HSQ enkäten fanns frågor med omvänd svarsordning, nummer: 1, 7, 9, 15, 16, 17, 22, 23, 25, 29 och 31. Dessa vändes och Cronbachs alfa beräknades. Resultatet är redovisat i resultatdelen. Fyra variabler skapades utefter Martin et al's (2003) HSQ och dessa fick namnen: HSQP1 Vänskaplig humor, HSQP2 Självförstärknings humor, HSQN1 Aggressiv humor och HSQN2 Självkritisk humor. Skalan behöll alla items trots den låga Cronbachs alfa, för att den är etablerad och för att kunna jämföra den med andra HSQ undersökningar. Även i HSQ gjordes en genomsnittsberäkning på skalans siffror 1 – 6, på samma vis som gjorts i HVQ. Så att båda humorskalorna hade samma utgångsläge i siffror.

I Ögontestet togs en ögonbild bort efter Baron-Cohens et al. (2001), kriterier på testet. Kriterierna är att minst 50 % av deltagarna måste ha svarat rätt på ögonbilden annars plockas den bilden bort eller om 25 % av deltagarna felaktigt svarat på något av de andra alternativen. Ögonbild nummer 21 togs bort från resultatet eftersom 29,8 % hade svarat på ett felaktigt alternativ. Två extremvärden (0-18) ledde till att två deltagare filterades bort från resultaten, eftersom dessa outliers låg för långt ifrån medel av antal rätt i hela gruppen. Ursprungsantalet 36st ögonbilder reviderades till 35st och deltagarantalet på ögontestet blev 46st. Varje ögonbild hade fyra ord (svarsalternativ), varje ord representerades av en bokstav; A, B, C och D, dessa omvandlades sedan i resultatberäkningarna till siffror; A = 1, B = 2 osv. Ögontestet bildade en variabel.

Resultat

Deltagarantal, kön och ålder i hela undersökningen redovisas i Tabell 1 med medelvärden, standardavvikelser, minimum och maximum på deltagarnas åldrar och andel kvinnor och män. I ögontestet föll det bort två deltagare från deltagargruppen på grund av svarsbortfall och outliers.

Tabell 1. Demografiska variabler för deltagarna på HSQ, HVQ och ögontest

Kön	Ålder			Min	Max	%
	M	SD	N			
Kvinnor	32,04	8,55	27	18	54	56,3
Män	31,24	8,99	21	21	50	43,8
Totalt	31,69	8,66	48	18	54	100

En multipel regressions analys utfördes med beroendevariabeln Ögontest och med

stegvis införande av prediktorvariabler från HVQ och HSQ, samt ålder och kön. Endast en variabel kvalificerade sig: HVQ N1 Aggressiv humorstil, Adjusted R square = 0,129; $F(1, 44) = 7.67, p = .008$ Den standardiserade regressionskoefficienten β : 0,39 visar att personer med aggressiv humorstil har lätt för att läsa av andra människors känslor. Vilket motsäger vad hypotesen antog, att negativ humorstil skulle korrelera negativt med emotionell perception. Korrelationsberäkning mellan humorstilarna och ögon visar att hypotesen; positiv humorstil korrelera positivt med emotionell perception får stöd $r = 0.298, p = .044$. Medelvärden, standardavvikelse och deltagarantal indelat i kön redovisas i Tabell 2. Korrelationerna mellan HSQ, ögontest och kön redovisas i Tabell 3. Korrelationer mellan HVQ, ögontest och kön redovisas i Tabell 4.

Tabell 2. Medelvärden, standardavvikelse och antal deltagare i ögontestet indelat i kön

Kön	M	SD	N
Kvinnor	26,19	3,39	26
Män	25,60	3,27	20
Totalt	25,93	3,32	46

Det fanns ingen signifikant könsskillnad i ögontestet som hypotesen: kvinnor är bättre på att avläsa känslor än män, antog. Vilket framkom av en ANOVA mellangrupsdesign med oberoendevariabeln kön och beroendevariabeln ögon $F(1, 44) = 0.36, p = .554$.

Intern reliabilitetsmätning i HSQ visade på en låg reliabilitet (se Tabell 3) som tyder på dålig intern konsistens. Inga internkorrelationer mellan humorstilarna återfanns i denna undersökning men mellan P1 och ålder fanns signifikans, indikerande att där fanns en åldersskillnad. Avsaknaden av signifikanta internkorrelationer tyder på att de olika stilarna mäter olika humorstilar och att de inte har några samband alls.

Tabell 3. Cronbachs alfa och internkorrelationer i HSQs fyra humorstilar samt kön och ålder för alla deltagare

	P1	P2	N1	N2	Kön	Ögontest
P1	.68					.30*
P2	.13	.68				.15
N1	.14	.05	.47			-.19
N2	.00	.04	.26	.72		-.10
Kön	.21	.09	.20	-.22		
Ålder	-.41**	.10	-.18	-.06	-.05	-.18

Tabell 3 visar: Cronbach α -coefficients för de fyra humorstilarna är fetmarkerad och interkorrelationer i HSQs fyra stilar med kön och ålder. Humorstilarnas P1, P2, N1 och N2 namnförklaring och antal item, se metod. Korrelationer mellan ögontest, HSQ och kön redovisas under ögontest.

* $p < .05$

** $p < .005$

Intern reliabilitetsmätning i HVQ (se Tabell 4) visade på en högre reliabilitet som tyder på en bättre intern konsistens än HSQ. Det fanns gemensam varians i HVQ-variablerna, som tyder på att de alla mäter humor i olika stilar och att de har vissa likheter mellan stilarna. I korrelationen med kön fanns det enbart signifikanta resultat med N2 med en negativ korrelation. Som indikerar att män inte uppskattar denna humorstil lika mycket som kvinnor eftersom kvinna kodats som 1 och man som 2.

Tabell 4. Cronbachs alfa och internkorrelationer i HVQs fyra humorstilar samt kön och ålder

	P1	P2	N1	N2	Kön	Ögontest
P1	.63					.02
P2	.31*	.69				.22
N1	.38**	.52**	.60			.39**
N2	.43**	.66**	.46**	.82		.08
Kön	-.23	-.27	.02	-.41**		
Ålder	.41	.25	-.03	-.02	-.05	

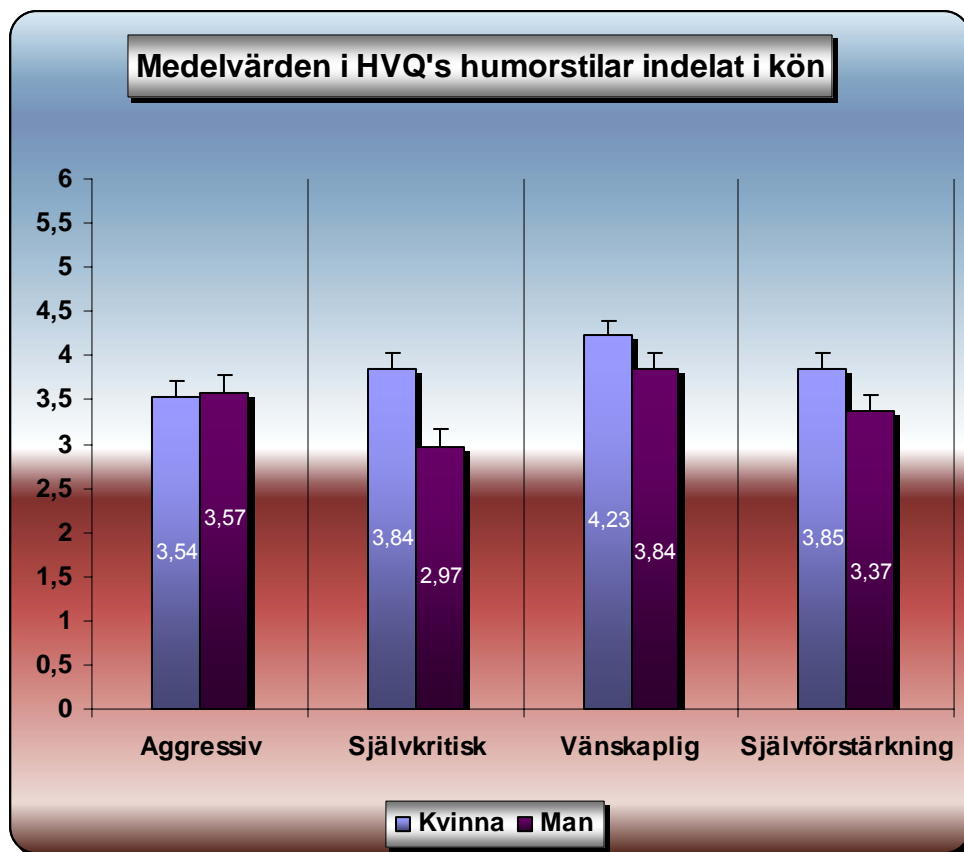
Tabell 4 visar: Cronbach α -coefficients för de fyra humorstilarna är fetmarkerad och interkorrelationer i HVQ's fyra stilar med kön och ålder. Humorstilarnas P1, P2, N1 och N2 namnförklaring och antal item, se metod. Korrelationer mellan ögontest, HVQ och kön redovisas under ögontest.

* $p < .05$

** $p < .01$

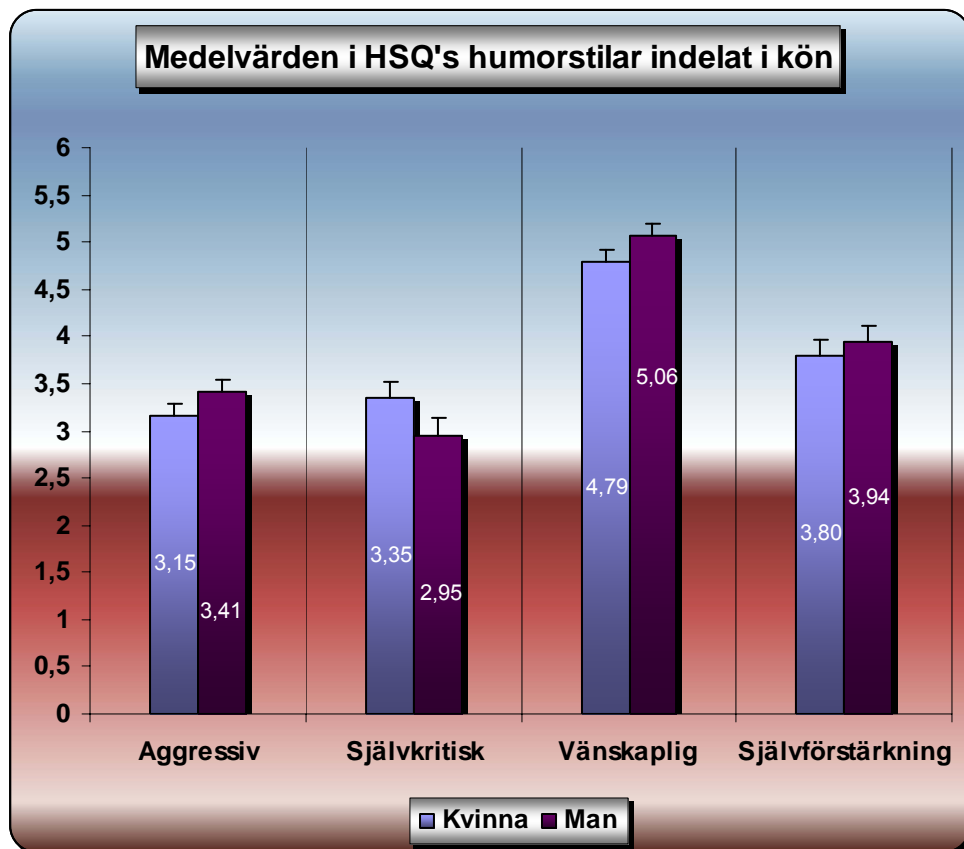
I korrelationsberäkningar mellan HSQs och HVQs alla humorstilar visade det sig att mellan HSQP2 och HVQP2 fanns ett samband med $r = .29$, $p < .05$ som tyder på att de båda skalorna delvis mäter samma sak med, $r^2 = 0.084$, 8.5 % gemensam varians mellan stilarna. Mellan HSQP2 och HVQN1 fanns det signifikant resultat som också detta tyder på att det finns likheter mellan dessa skalor, $r = 0.35$ $p < .05$, $r^2 = 0.123$ som visar att ca 12 % gemensam varians finns mellan dessa. Inga andra signifikanta resultat fanns mellan HSQ och HVQ.

I en Anova med en inomindividfaktor, HVQ's humorstilar, och mellanindividfaktorn kön (medelvärden och standard fel för kön och humorstilar se Figur 3, sidan 12) visade det sig att det fanns en huvudeffekt $F(3, 138) = 7.72$ $p < .001$ av inomindividfaktorn som tolkas så att det finns skillnader mellan humorstilar överlag. En huvudeffekt av mellanindividfaktorn kön $F(1, 46) = 4.43$. $p = .041$ visade att kvinnor har ett högre medeltal på humorstilarna i genomsnitt. Mätningarna visade även en interaktionseffekt mellan HVQ's humorstilar och kön med $F(3, 138) = 3.58$. $p = .016$. Oberoende t-test med de fyra humorstilarna som beroendevariabler och kön som oberoendevariabel, visade var interaktionseffekten låg. Resultatet var att kvinnor, $t: 3.07$, $p = < .005$, uppskattar självkritisk humorstil mer jämfört med män. Trots avsaknad av signifikanta resultat på övriga humorstilar redovisas alla medelvärden i Figur 3 för att ge en överblick i HVQ testet och hur hela gruppen deltagare uppskattar de olika humorstilarna.



Figur 3.
Figuren visar medelvärden för alla humorstilar i HVQ, indelat i kön. Standardfel är redovisade med spröt.

En motsvarande Anova för HSQ's humorstilar (medelvärden och standardfel för kön och humorstilar se Figur 4, sidan 13), visade att det fanns en huvudeffekt i HSQ $F(3, 138) = 61.73, p < .001$ som indikerar att de skiljer sig överlag på hur människor bedömer sin egen humor och humorstil vilket förväntades att så skulle det vara.



Figur 4.
Figuren visar medelvärden för alla humorstilar i HSQ, uppdelat i kön. Standardfel är redovisade med spröt.

Diskussion

Studiens huvudsyfte var att undersöka hur människors humor predicerar deras emotionella perception. Studien ville också se om det gick att mäta de olika humorstilarna på ett annorlunda sätt, eftersom människor många gånger använder sin humor på ett automatiskt vis (Martin et al. 2003). Det kan ifrågasättas varför Martin och medarbetare har valt att använda en självskattningsskala, där personerna ska skatta sin egen uppfattning om hur de är i olika situationer, när de i själva verket kanske inte alls är medvetna om hur de använder sin humor. En annan anledning till att denna studie valde att undersöka humorn med ett humorvideotest är att få undersökningar i denna kategori använder sådant som människor skrattar åt och uppskattar och som det är lättare för deltagarna att knyta an till. Av samma anledning valdes ett test med bilder snarare än ett frågeformulär för att avläsa emotionell perception.

Tidigare undersökningar har funnit att HSQ har låg reliabilitet (Kalliny et al. 2006, Kazarian & Martin, 2004) precis som denna undersökning visade. Kalliny et al (2006) skriver i sin artikel att Hair et al. (1998) att i en forskningsundersökning kan ett lägre värde på 0.60 vara tillåtet. Därför har denna studie valt att använda HSQ så som den är eftersom denna HSQ är en etablerad skala att mäta humorstilar. Denna undersökning använde en annan svarsskala än vad övriga HSQ undersökningar använt, nämligen 1 – 6 jämfört med 1 – 7 som använts i övriga undersökningar. Detta kan ha påverkat att resultaten i denna undersökning blev något annorlunda, likaså översattes

hela HSQ från engelska till svenska vilket kan ha påverkat resultatet då översättningen möjligtvis kan ha varit felaktig.

Korrelationsberäkningar med de två humortesterna visade att det fanns samvariation mellan Självförstärknings humorstil i HSQ och HVQ, som tyder på att samma stil mäts i båda skalorna. Självförstärknings humorstil i HSQ hade även gemensam varians med den Aggressiva humorstilen i HVQ.

Eftersom humor anses vara en social förmåga i interagerandet med andra människor borde det finnas samband mellan de olika humorstilarna och emotionell perception. Har en person färdigheten att läsa av andras känslor bör exempelvis han eller hon inte skämta eller skoja på ett aggressivt vis med en människa som ser ledsen ut. Istället bör den använda en humorstil så som vänskaplig, för att höja den ledsna personen i dess välmående och i sin tur höja kvalitén på relationen mellan människor (Yip, Martin 2005).

Att personer med aggressiv humorstil har sämre emotionell perception i enlighet med Yip, Martins (2006), resultat, fann inte denna studie något stöd för. Inte heller för den andra negativa humorstilen, självkritisk som studiens hypotes antog. Men den ena positiva humorstilen korrelerade med emotionell perception nämligen den positiva humorstilen (P1) i HSQ, men inga korrelationer fanns med den andra positiva humorstilen, självförstärkande humorstilen. Detta tyder på att människor med en positiv humorstil lättare kan läsa av andras känslor och därmed har den sociala kunskapen att exempelvis höja kvalitén på relationerna mellan människor. Studien fann även ett något överraskande resultat, att aggressiv humorstil (N1) i HVQ mätningen korrelerade med emotionell perception, något som tyder på att personer med en aggressiv humorstil lättare kunde läsa av andras känslor än övriga humorstilar i HVQ och delvis i HSQ.

Baron-Cohen et al., (2001) och Söderstrands (2006), fynd - att kvinnor skulle vara bättre på att läsa av andras känslor i ögontestet - gav denna studie inget stöd för. Andelen rätta svar i denna studie ligger i nivå med andra undersökningar, svenskar är lika bra på att läsa av känslor som exempelvis invånare från England (Baron-Cohen, 2001).

Något stöd för studiens hypotes att män skulle ha en mer aggressiv humorstil än kvinnor, fann studien inte, trots att resultat från flera kulturer tyder på att det är så. Den aggressiva humorstilens medelvärden var visserligen något högre bland männen i både HSQ och HVQ, men någon signifikant skillnad fanns inte i någon av skalorna. Så det är kanske inte så att aggressiv humor skiljer sig åt mellan män och kvinnor tvärkulturellt? Självfallet får detta undersökas vidare, eftersom deltagarantalet inte var så stort.

De könsskillnader som studien fann var att kvinnor uppskattade inslagen i HVQ-testet mer än männen i HSQ däremot visade inga motsvarande könsskillnader. Vidare visade HVQ att kvinnor uppskattar självkritisk humorstil mer jämfört med män så som hypotesen antog. HSQ däremot, kunde inte ge något stöd för denna hypotes, den kunde inte heller ge något signifikant stöd åt andra HSQ undersökningars resultat, att männen skulle ha en mera självkritisk humor. Att män skulle använda humor *mer* och att det skulle vara tvärkulturellt (Kalliny et al. 2006) fann denna studie inte i HSQ.

HSQ mäter den uppfattning människor har om sin egen humor och humorstil och HVQ mäter den sorts humorstil människor uppskattar och finner rolig, det vill säga HSQ är ett direkt självskattningsinstrument, medan HVQ bara indirekt innebär en självskattning.

Weis och Süß, (2007) föreslår i sin artikel att undersökningar av social intelligens bör undersökas med material som är mer lika verkliga händelser i livet. Humor och emotionell perception (men även andra mätningar i EQ) kan vara svåra att relatera till verkliga händelser eftersom människor ofta använder sin humor och läser av andras

känslor omedvetet, därför föreslås för framtida undersökningar att mätning av humor eller EQ bör använda tester som är mer verklighetsförankrade.

Avslutningsvis vill studien påvisa att kvinnorna uppskattar humor i genomsnitt mer än männen i HVQ mätningen, kvinnor har humor (Freud hade fel) och använder den olika, som ger stöd åt Kotthoffs (2006), fynd. Så, som svar på studiens titel: kvinnorna!

Acknowledgments

Slutligen vill författaren, Angelica, tacka: Alla de glada deltagare i undersökningen som jag delat många skratt med under testningarna. Pilotgruppen som utan att blinka svarade ja. Inger och Camilla för deras ovärderliga stöd och hjälpande hand i sökandet efter deltagare. Men framförallt vill jag tacka Georg Stenberg för hans engagemang, lugn och otroliga tålamod men även för hans stöd och goda humor!

Referenser

- Baron-Cohen, S., Wheelwright, S., Hill, J., Raste, Y. & Plumb, I. (2001). The 'reading the mind in the eyes' test revised version: A study with normal adults, and adults with Asperger syndrome or high-functioning autism. *Journal of child psychiatry and psychiatry*, 42, 241-252.
- Gallagher, L., H. & Frith, D., C., (2003). Functional imaging of 'theory of mind'. *TRENDS in cognitive sciences*, vol.7, No.2, 77-83.
- Hay, J. (2000). Functions of humor in the conversations of men and women. *Journal of Pragmatics*, 32, 709-742.
- Kalliny, M., Cruthirds, W. K. & Minor, S. M. (2006). Differences between American, Egyptian and Lebanese humor styles. *Journal of cross cultural management*, vol 6(1):121-134
- Kazarian, S. S. & Martin, A. R. (2004). Humor styles, personality, and well-being among Lebanese University students. *European Journal of personality*, 18, 209-219.
- Kelman, O., Erdélyi, R., Pataki, I., Benedek, G., Janka, Z. & Kéri, S. (2005). Theory of mind and emotion perception in schizophrenia. *Neuropsychology*, Vol.19, No.4, 494-500.
- Kotthoff, H., (2006). Gender and humor: The state of the art. *Journal of pragmatics*, 38, 4-25.
- Lampert, D., M. & Ervin-Tripp, M., S. (2006). Risky laughter: Teasing and self-directed joking among male and female friends. *Journal of Pragmatics*, 38, 51-72.
- Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J., & Weir, K. (2003). Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the humor styles questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37, 48-75.
- Richell, R., A., Mitchell, D., G., V., Newman, C., Leonard, A., Baron-Cohan, S. & Blair, R., J., R. (2003). Theory of mind and psychopathy: can psychopathic individuals read the 'language of the eyes'? *Neuropsychologia*, 41, 523-526.
- Saroglou, V. & Scariot, C. (2002). Humor styles questionnaire: Personality and educational correlates in Belgian high school and college students. *European Journal of Personality*, 16, 43-45.
- Söderström, P. The 'reading the mind in the eyes' test revised version - Swedish version. http://217.158.75.171/tests/eyes_test_adult.asp. hämtad 2007-04-18.
- Weis, S. & Süß, H-M. (2007). Reviving the search for social intelligence – A multitrait-multimethod study of its structure and construct validity. *Personality and individual differences*, 42, 3-14.
- Yip, A., J. & Martin, A., R. (2006). Sense of humor, emotional intelligence, and social competence. *Journal of Research in personality*, 40, 1202-1208.

Appendix A

Ett urval ur ordförklaringarna i Ögontestet

IRRITERAD förargad, upprörd Frank var irriterad över all direktreklam han fick med posten.

LEKFULL full av gott humör, på skoj-humör Nils kände sig lekfull på sin födelsedagsfest.

TRÖSTANDE medkännande, stödjande Sjuksköterskan var mycket tröstande mot den sårade soldaten.

UTTRÅKAD ointresserad, trött på Tonåringen var uttråkad av lektionen i biologi.

Appendix B

Påståendena som följer ska svaras efter hur DU anser att du är, alltså DIN upplevelse ingen annans. Svara så precist du kan, hur det oftast är. Ingen kommer att döma dina svar, det finns inga rätt eller fel. Titta efter så att du svarat på allt, innan du går vidare. Dina svar är anonyma.

Efter varje påstående ska du ringa in den siffra som är mest lik din åsikt. Siffrorna betyder:

- | | |
|----------------------------|-----------------------|
| 1. Instämmer inte, starkt. | 4. Instämmer, svagt. |
| 2. Instämmer inte, medel. | 5. Instämmer, medel. |
| 3. Instämmer inte, svagt. | 6. Instämmer, starkt. |

Ringa in ditt svar med en siffra, men bara en siffra per påstående!

1. Vanligtvis skrattar eller skämtar jag inte mycket med andra människor.	1	2	3	4	5	6
2. Om jag känner mig deprimerad kan jag vanligtvis pigga upp mig med humor.	1	2	3	4	5	6
3. Om någon gör ett misstag, retar jag dem ofta för det.	1	2	3	4	5	6
4. Jag låter människor skratta eller göra narr av mig på min bekostnad, mer än jag borde låta dem göra.	1	2	3	4	5	6
5. Jag behöver inte anstränga mig speciellt mycket för att få andra människor att skratta – jag verkar vara en person som är naturligt rolig.	1	2	3	4	5	6
6. Även när jag är för mig själv, är jag ofta road av det absurda i livet.	1	2	3	4	5	6
7. Människor blir aldrig kränkta eller sårade av mitt sinne för humor.	1	2	3	4	5	6
8. Jag går ofta för långt i att racka ner på mig själv om det kan få min familj eller mina vänner att skratta.	1	2	3	4	5	6
9. Jag får sällan andra personer att skratta när jag berättar en rolig historia om mig själv.	1	2	3	4	5	6
10. Om jag känner mig upprörd eller olycklig brukar jag vanligtvis försöka tänka på något roligt kring situationen, för att jag ska må bättre.	1	2	3	4	5	6
11. När jag berättar ett skämt eller säger något kul, är jag vanligtvis inte speciellt bekymrad om hur andra personer tar det.	1	2	3	4	5	6
12. Jag försöker ofta få människor att gilla eller acceptera mig mera genom att säga något roligt om mina svagheter, tabbar eller brister.	1	2	3	4	5	6
13. Jag skrattar och skämtar mycket med mina närmaste vänner.	1	2	3	4	5	6
14. Min humoristiska syn på livet hindrar mig från att bli alltför upprörd över saker.	1	2	3	4	5	6
15. Jag gillar inte när människor använder humor som ett sätt att kritisera eller trycka ner någon annan.	1	2	3	4	5	6

16. Jag berättar sällan roliga saker om mig själv för att framställa mig i dåliga dagar.	1	2	3	4	5	6
17. Vanligtvis gillar jag inte att berätta skämt eller att underhålla människor.	1	2	3	4	5	6
18. Om jag är för mig själv och jag känner mig olycklig, anstränger jag mig att tänka på någonting roligt för att muntra upp mig.	1	2	3	4	5	6
19. Ibland kommer jag att tänka på något som är så roligt att jag inte kan hejda mig från att säga det, även om det inte är lämpligt i situationen.	1	2	3	4	5	6
20. Jag går ofta till överdrift i att skoja, på min egen bekostnad, när jag skämtar eller försöker vara rolig.	1	2	3	4	5	6
21. Jag gillar att få människor att skratta.	1	2	3	4	5	6
22. Om jag känner mig ledsen eller upprörd tappar jag oftast mitt sinne för humor.	1	2	3	4	5	6
23. Jag deltar aldrig i att skratta åt andra även om alla mina vänner gör det.	1	2	3	4	5	6
24. När jag är med vänner eller med min familj verkar det alltid som om jag är den person andra människor driver med eller skojar om.	1	2	3	4	5	6
25. Det är inte ofta jag skojar med mina närmaste vänner.	1	2	3	4	5	6
26. Det är min erfarenhet att tänka på någon roande aspekt av en situation, är oftast ett väldigt effektivt sätt att orka med problem.	1	2	3	4	5	6
27. Om jag inte gillar en person använder jag ofta humor eller retas jag för att trycka ner dem.	1	2	3	4	5	6
28. Om jag har problem eller känner mig ledsen döljer jag det ofta med att skämta och skoja, så att inte ens mina närmaste vänner vet hur jag verkligen känner.	1	2	3	4	5	6
29. Jag kan vanligtvis inte komma på vitsiga saker att säga när jag är tillsammans med andra människor.	1	2	3	4	5	6
30. Jag behöver inte vara med andra personer för att bli road – jag kan vanligtvis hitta saker att skratta åt även om jag är för mig själv.	1	2	3	4	5	6
31. Även om jag tycker något är verkligen roligt, skrattar eller skojar jag inte om det, om någon annan skulle ta illa upp.	1	2	3	4	5	6
32. Att låta andra skratta åt mig är mitt sätt att hålla mina vänner och min familj på gott humör.	1	2	3	4	5	6